

Deák Ferenc István

Ajánló

Ad futuram memoriam. Tanulmányok Cséka Ervin 85. születésnapja tiszteletére. Szerkesztette: Nagy Ferenc. Szeged, Pólyai Elemér Alapítvány. 2007. 286 oldal. (Pólyai Elemér Alapítvány Könyvtára 13.) Ár nélkül.

A kiadvány a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara Büntetőjogi és Büntető Eljárásjogi Tanszékén készült. A kötetben szereplő tanulmányok kizárólag a bűnügyi tudományok köréből születtek, azon belül is többnyire az ünnepeelt szakterülete, a büntető eljárási jog köréből. A szerzők részben a társintézmények eljárásjogot művelő munkatársai, részben a fent jelzett Tanszék oktatói.

A könyv huszonhárom tanulmányt tartalmaz, melyek közül jelen ismertetőben azokat emeljük ki, amelyek szorosabban vagy tágabban kapcsolódnak a büntetés-végrehajtás témaköréhez. Róth Erika „Terhelti alapjogok az Európai Unióban” című dolgozata a terhelti alapjogokkal kapcsolatos minimális követelmények megfogalmazására tesz kísérletet. Juhász Zsuzsanna tanulmánya a büntetés-végrehajtási intézetekben és intézményekben alkalmazott szubsztitúciós kezeléseket mutatja be. (A szerző hasonló témakörben született cikke a Börtönügyi Szemle 2007. évi 2. számában jelent meg.) Lőrincz József tanulmánya az ötvenes évek büntetőpolitikájával és büntetés-végrehajtásával foglalkozik („A sztálini büntetőpolitika és konzekvenciái a hazai büntető igazságszolgáltatásban” című írást az érdeklődők szintén a Börtönügyi Szemle 2007. évi 2. számában találhatják meg.) Németh Zsolt dolgozata a magyar rendőrség bűnmegelőzési tevékenységét a II. világháborútól az ezredfordulóig vizsgálja fel.

A Pólyai Elemér Alapítvány Könyvtára címet viselő sorozat jelen darabja is kiválóan reprezentálja a szegedi jogi kar, azon belül is a Nagy Ferenc vezette Büntetőjogi és Büntető Eljárásjogi Tanszék tudományos műhely jellegét.

Fenyvesi Csaba: Szembesítés. (Szemtől szemben a bűnügyekben.) Budapest – Pécs, Dialóg Campus Kiadó. 2008. 319 oldal. 4 680 Ft.

A szembesítésről mint a büntetőügyekben alkalmazott, szavahihetőséget ellenőrző, igazságkereső bizonyítási eljárási cselekményről nem született még áttekintő, összegző monográfia hazánkban. A könyv bemutatja, részletesen elemzi és széleskörűen vizsgálja e komplex intézményt, amelynek van jogtörténeti, nemzetközi, empirikus, pszichológiai, kriminalisztikai és büntető eljárásjogi vonatkozása.

A kötet tartalma nyolc fejezetből épül fel. Az első, bevezető jellegű fejezetben szerző a témaválasztás okáról, a kutatási hipotézisekről, célokról és módszerekről ír. A második fejezet jogtörténeti, a harmadik anyagrész nemzetközi aspektusból mutatja be a szembesítés intézményét. A negyedik fejezet egy empirikus vizsgálat eredményeiről számol be. (A kutatás során a szerző – többek között – a hazai büntetés-végrehajtási intézetekben is végzett kérdőíves felmérést.) Az ötödik fejezet a szembesítés pszichológiai alaposságait tisztázza. A hatodik és a hetedik gondolati egység a kérdéskör büntető eljárásjog-

gi, illetve kriminalisztikai megközelítését nyújtja az olvasónak. Az utolsó, nyolcadik – összegző – fejezetben a szerző a szembesítés jogintézmények jövőjét is felvázolja.

Az olvasmányos stílusban megírt, irodalmi példákkal is illusztrált, gazdag hazai és külföldi irodalmat feldolgozó mű egyaránt segítheti az elméleti kutatók, a jogalkotók, illetve a gyakorlati jogalkalmazó szakemberek munkáját, s egyúttal a laikus olvasóközönység számára is ajánlható.

Herczog Mária: Gyermekbántalmazás. Bp. Complex Kiadó. 2007. 326 oldal. 4 515 Ft.

A szerző könyvében arra tesz kísérletet, hogy a gyermekbántalmazás kérdéskörét komplex módon, holisztikus, ökológiai szemlélettel közelítse meg; ugyanakkor felvázolja, milyen nehézségekkel kell szembesítenünk a gyermekbántalmazás meghatározása, megelőzése, kezelése során. Herczog Mária fontosnak tartotta, hogy különféle nézőpontokból – a gyerek, a szülő, a család, a kisközösség és a társadalom szempontjából – tekintse át a bántalmazást.

A kötet tartalma tizenkét fejezetre oszlik. A gyermekbántalmazás fogalmát tisztázó és egy, a problémakört elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt bemutató fejezet követően az érzelmi abúzusról, a fizikai, illetve a szexuális bántalmazásról, valamint az elhanyagolásról olvashatunk. Külön anyagrészek szólnak az intézményekben történő bántalmazásról, az iskolában tapasztalható, továbbá a gyerekek és fiatalok közötti erőszakról. A szerző a könyv végén olyan ismeretlen fogalommal is megismerteti az olvasót, mint a „rendszerbántalmazás”, valamint kitér a gyermekek kereskedelmi célú kizsákmányolására, illetve a gyermekbántalmazás és a média kapcsolatára is.

A hazai gyermekvédelmi munka meghatározó részét jelenti a veszélyeztetett, vagy krízis helyzetű gyerekek segítése. A Magyarországon használt elnevezések, meghatározások és az ezekhez kapcsolódó szakmai munka azonban sok tekintetben még ma sem egyezik meg a világ fejlett országaiban elfogadottakkal.

Herczog Mária könyve – új szakmai megközelítéseket felmutatva – a nemzetközi gyakorlatban meghonosodott elvek és gyakorlat alaposabb megismerésére inspirál.

Korinek László: Bűnözési elméletek. Bp. Duna Palota és Kiadó. 2006. 430 oldal. 3 390 Ft.

Hazánkban 1971 – Vermes Miklós „A kriminológia alapkérdései” című művének kiadása – óta nem jelent meg magyar nyelven a kriminológiai elméletekkel átfogóan foglalkozó mű. Jelen kötet az ókori kezdetektől napjainkig a releváns magyar és nemzetközi szakirodalom segítségével dolgozza fel a bűnözés létrejöttének, működésének elméleti magyarázatait.

A kötet öt nagy tartalmi egységből áll. Az első a kriminológia előfutárait, kialakulását, a második a XIX. században született iskolák (klasszikus iskola, pozitívizmus, közvetítő iskola) tanait tekinti át. A harmadik rész a XX. század kriminológiai elméleteit veszi sorra. Az „Új kérdések és új kutatási területek a kriminológiában” című negyedik részben a szerző számos kérdéskör (a viktimológia, a pönológia, az igazságszolgáltatási

rendszerek, a rendőrségi modellek, a szervezett bűnözés, a terrorizmus stb.) kritikai elemzését adja közre. Az ötödik, utolsó rész a XXI. század kriminológiájával foglalkozik. „Tematikáját tekintve a kriminológia az önfejlődés és a tudományos élet hatásai túl a jövőben is a bűnözés alakulásához igazodik, különös tekintettel a helyi problémák feldolgozására és a települési, valamint területi projektek előkészítésére, figyelemmel kísérésére és értékelésére. Nem kerülhetők meg azonban a globális fejlemények sem, hiszen azok egyik jellemzője éppen az, hogy hatásaik közvetlenül vagy közvetve érintik az emberek mindennapjait, így a bűnözés, valamint az attól való félelem helyzetét” – írja Korinek László.

A könyv jelentős mennyiségű ismeretanyagot tartalmaz, ugyanakkor – a szerző élvezetes stílusa jóvoltából – szinte olvasmányosnak is mondható.

Kriminálpszichológia. (Szerkesztette Csernyikné Póth Ágnes és Fogarasi Mihály.) Bp. Rejtjel Kiadó. 2006. 279 oldal. 3 500 Ft.

A Rendőrtisztviselői Főiskola Pszichológia Tanszék és Laboratórium alkotóközössége (Csernyikné Póth Ágnes, Farkas Johanna, Fogarasi Mihály, Józsa Zsuzsanna, Kovács Daniella) által létrehozott jegyzet a Pszichológiai alapismeretek (2004) és az Emberi kapcsolatok pszichológiája (2006) című főiskolai jegyzetek ismeretanyagára épül. Tartalmazza azokat az alapvető pszichológiai, személyiségpszichológiai, illetve hangsúlyozottan kriminálpszichológiai ismereteket, amelyek korszerűek és fontosak, vagyis felhasználhatóak a rendvédelmi munka mindennapjaiban.

Ezek az alkalmazott pszichológiai ismeretek szükségesek az antiszociális személyiségzavar kialakulásának és megnyilvánulási módjainak a megértéséhez, az állampolgárokkal és a bűnelkövetőkkel szembeni hatékony viselkedéshez, intézkedéshez, valamint a különböző rendvédelmi/rendészeti munkakörökkel szemben támasztott követelményeknek való megfeleléshez.

A kötet anyaga tizenhárom fejezetre oszlik. Az alábbi, „ízelítőként” felsorolt fejezet-címek – „A stressz és a stresszmegküzdés”, „Az antiszociális személyiségformák kialakulásának háttere”, „Az egyéni agressziótól a terrorizmusig”, „Az önérvényesítő (asszertív) viselkedés és jelentősége a rendvédelmi tevékenységben” stb. – jól érzékeltetik a kiadvány gazdag tartalmát. S még néhány – elsősorban a büntetés-végrehajtás szempontjából – érdekes téma: elmebetegségek és személyiségzavarok a bűncselekmények hátterében, igazságügyi pszichiátria, szenvedélybetegségek és a háttérben álló pszichológiai hatások, az áldozatvédelem pszichológiai vonatkozásai, a meditáció helye az igazságszolgáltatásban.

A Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet 1858 – 2008. (Szerkesztette Németh Éva és Szijártó József.) Veszprém. VMBI. 2008. 58 oldal. Ár nélkül.

A Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet 2008. szeptember 12-én ünnepelte alapításának 150. évfordulóját. Az ünnepség keretén belül – többek között – megnyitották a börtön történetét bemutató kiállítást és bemutatták az évforduló tiszteletére megjelentetett kiadványt.

Mint ahogy Németh Éva bv. ezredesnek, az intézet parancsnokának a kötethez írott előszavából kiderül: a Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet régóta tervezte, hogy bemutatja az intézet múltját és jelenét az érdeklődőknek; a jeles évforduló jó alkalmat nyújtott arra, hogy a régi és az új intézet írásos és tárgyi emlékeit összegyűjtsék és kiállítsák, illetve hogy a jelen kiadványt létrehozzák.

A kötet röviden bemutatja Veszprém város történetét, a várbörtön történetét, majd az új, 2003-ban átadott büntetés-végrehajtási intézet létrehozásának körülményeit. Külön fejezetek foglalkoznak az intézet szervezeti felépítésével, működésével, kiemelt szakmai programjaival, illetve külső kapcsolataival. Végül az olvasó megismerkedhet az intézet fejlesztési elképzeléseivel, bepillant a távlati tervekbe.

A szerkesztők – bevallottan – nem tudományos munka megjelentetésére törekedtek, s a szakmai nyelvezet használata helyett a közérthető, olvasmányos stílust helyezték előtérbe.

A színes képekkel gazdagon illusztrált – ugyanakkor elsősorban nem a költséges reprezentációra, hanem a praktikusságra törekvő – kiadvány hiteles, átfogó képet nyújt a Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási intézetben folyó munkáról és annak eredményeiről, továbbá a börtön múltját is méltó módon eleveníti fel.

*(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság
Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)*